

Armas H. Rajamäe! Täna Teid kirja
est 12. detsembrist 1950.

Miks hr. Ulm elabitsaid oma laos hoial
on meile käigile mõistatus. Mõistada teda
ei saa. Keskesinduse poolt, sest kontakti
pidamine temaga osutus tarbetuks. Ta vaid
püüdis dikteerida, mida keskes. peaks temalt
ostma. Kuldemisele järgnes äärmiselt
kiri — meie (keskes.) olid vastutavad
tema müügi eest jne.

Maaga on laos veel mõnikümmeend eks.
H. Holjo "Val. kirjandust". Neist saavad lähe-
mal ajal osa austraallased. Järgnevi
keskel viiakse Hindenburgi laager Raut
Reichenballi (25 km Berchtesgadenist põhjap.).
Et keskesindus laos seisvat kirjandust
mitte saatses hooles maha jätta, otsusta-
sime kogu tagavarast rahvale jagada
nii palju, kui leidub soovijaid. Kindlasti
tuleb osa raamatutest hävitada — teist
teed ei jää, sest peendub raha vee-
ledeks kauge maa taha. Kui õnnestus
Ulmis laoruuni leida, oleks muidugi hea.
Tulevikus saaks raamatuid anda kultu-
rivalituse kerraldesse. Sakamaal
enam gümnaasiumid ei tegutses, seega
on epikute tagavarade pidamine tar-
betu. Ka Rootsi ja Inglismaa eestlased
ei vaja neid. Ulm neid pakkunud ve-
rand hinnaga. Kirjepakkides neid saata
tuleb keskesindusele jällegi kulu. Sissetulek
on sedavõrd väike, et kantuli-persona-
lile on võimalik taruda vaid pool
palga arvates 1. vii, keskes. liivmed aga
peavad rahulduma vaid, auruga.

2.
On täsi, et tuli korraldus, mille järgi
väs ette näha emakoolide koolide lõppu.
Korralduse andja oli rootslane Bengt
Linden, kes on IKO 2. mees TMLCA juht.
Ta on 26-aastane noormees, untsadekse
üliõpilane, rootsi koloneli poeg. Protes-
teerisim, kuigi olen temale allus seimbu-
burgi laagri TMLCA tüüpi juht. Tähtsain
rahulikuult edasi endiselt. Tema naine oli,
et kõikide rahvuste lapsed õpiksid koos,
õppekeeleks inglise keel, kusjuures lubas
vile tunni piires pöevad õpetada ka
eestikeelt. Rahvusi laagrites ei oleval,
küll aga olipid, keda pärast eniiree-
nemist nimetatavast uusaustallan-
tens, uusaustallantens jne. Nüüd on
ta paar korda sin käinud pärast "korra-
pöret", kuid ei küsi, kas olen korral-
duse täitnud.

Jõulu el läkitas sama mees teise
pömmi: jõulupuu korraldustagu inter-
natsionaalul ja interkonfessionaalul
alusel. Rahvuslikud jõulupömmid oleval
TMLCA ma peakorteri poolt keeldunud.
Vilistarin sellelegi värskele. Kõikl õhtul
korraldamin jõulupuu kõikidele lastele,
et nad ei jääks ilma TMLCA poolt saade-
tud pakkidest, ja siis järgnesid
jõulupömmid rahvuste järgi. Seni ei ole
ta minu vastu midagi ette võtnud.
Nü siis väite olla nurita. Saksamaal
kestavad edasi eestlaste rahvuslikud
koolid. Mis saab pärast minu rahvus-
mist, on raske ütelda, kuid usun, et leidub
jälle iirid, kes alustatud jõut peavad.

3
Muu integreeritud rahvuskultuuriline alal
on kohati fašistatunud seal, kus eestlasi
on muundatud saksaamaajanduse. Ei ante
kardada meeme ühisteks üritusteks.
Ka sellist on üle saadud. Olenud palju
kohalikest eestlaste juhtidest. Ühes kohas
oli juhil sageli tegemist saksa kurra-
valvuritega. Seal astuti muidegi
jüü aneetlikult vabale. Ega kurvil talita
kaaberdanuid.

Kultuurivalitsuse loomine edeneb, kuigi
aegumööda. Põhinõttelik nõusolek Bon-
nist on olemas. Veel on vaja osarühvide
sisukohati. Jaanuaris tuleb min. Selter
jälle Saksa- ja Kultuurivalitsuse asjus
lähirääkimisi jätkama. Tahaksin
uskuda, et loatused täituvad lähema
paari kuu jooksul. Oleme usalda-
nud selle küsimuse min. Selterile läbi-
võimiseks, sest tal on liiduvalitsuses
tutvusi. Minul pole ju diplomaati-
ilisi ja separent legitimeeritud vande-
leis.

Teie kirjutate, et ma oleval "kõrgimasse
tippu" jõudnud. Nü see on. Olen vaid vastuse
mängukam. Minule näib, et töö on ikka
töö ja peatähtsuseks pole põhjust.

Pr. Puustile saatsin täna Ruutrist
saadetud raha Dll 80.-. Ta on praegu
Ludwigsburgis emigr. laagris. Üldiselt
tuleb abistamine keskesindusele palju
tööd juurde. Tunnen õhtuti väsinult.
Väsinult kirjutam. Teilegi täna õhtul
pärast 10-tunnist tööd. Kell on
juba 23.30.

Teie kuni M. Puusti arvustaja teeb teile rõõmu-
liki juba teinud.

4
Müüa isiklikud kavatsused? Meid
on mul ikka ja alati olnud, aga
kuski on keegi, kes kavatsusest
kaugemale ei lase. Olen ju II Maailma-
sõja "grenaderrünnak" või "shütsi-
sünnus". Ega sellisele tüdurale või
lühikemisele aida. Olen tüdur
juba seepärast, et relvi käsitseda
ei oska (võibolla saan!), marmin-
tega seadnud kuidagi harkama, muid
mida ei tea sõjajärgsest, aga
onate viisi vägivalla sõjaväelase. Kõik
süü ikka selle taga midagi on. Usun
süü, et lähimad päevad-nädalad
tulevad selgust. Juba on üle 60
sõdurit paberid pärast pikka
peatust jälle käima lastud. Eks
tule kõik järg ka niimoodi.

Täna Teid teidameest minu pärast
hoolitsenise eest. Usun, et mõistate
mind, mõistate, miks kipun USA-ss.
Seal on mu ainuke laps. Teistest ma
ei tea. Või veel sinna. Kui aga
laadused peaksid mind petma, siis
mõeldun Teie lahke abi poole. Aru-
sin sel juhul meeldis Rusk, keegi
mul on seal vaid raskusi es. Küllust
ma seal end elatan? Tunnistused reeda-
vad mu vanaduse.

Teid ja perekonda tevitades
ja õnnelikult nutustat soovides

Teie J. Laan